

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА РІЧНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Що таке фінансовий результат?

Фінансовий результат — це різниця між доходами та витратами. Простіше кажучи — **прибуток або збиток**. Це суто бухгалтерський термін, що показує результат арифметичної дії.

Термін «фінансовий результат» вживається у нормативних документах лише щодо підприємств. Він є завжди: позитивний (прибуток) або негативний (збиток). Нульовий результат теж можливий, але рідко зустрічається — хіба що підприємство взагалі не проводило будь-якої діяльності впродовж періоду (етап створення або ліквідації).

⚠ Увага: Фінансовий результат — це «доходи – витрати = прибуток/збиток».

Сфера застосування

Застосовується виключно до юридичних осіб (підприємств).

МСФЗ

За міжнародними стандартами часто замінюється прямими поняттями «**прибуток**» або «**збиток**».

Нормативне регулювання

Облік фінансових результатів базується на правилах визнання доходів і витрат.
Нормативна база охоплює як національні стандарти, так і міжнародні вимоги.

Національні стандарти (НП(С)БО)

- НП(С)БО 15 «Дохід» та НП(С)БО 16 «Витрати»
- НП(С)БО 1 та НП(С)БО 25 (відображення у звітності)

План рахунків (Наказ Мінфіну № 291)

Методичні рекомендації Мінфіну

- № 433 — щодо заповнення форм фінзвітності
- № 476 — щодо порівнянності показників

Міжнародні стандарти (МСФЗ)

Окремих стандартів щодо доходів/витрат немає; правила регулюються
Концептуальною основою та МСБО 1 «Подання фінансової звітності».

Фінансовий результат $\neq$ Залишок грошей

Цей бухгалтерський парадокс пов'язаний з тим, що визнання доходів і витрат у сучасному **бухгалтерському обліку підприємств** ніяк не пов'язано з надходженням та витрачанням грошових коштів. Як наслідок, фінансовий результат може бути позитивним — прибуток, але підприємство зовсім може не мати грошей на рахунку, і навпаки.

⚠ Увага: рух грошей не впливає на фінансовий результат підприємства.

Простий приклад: підприємство отримало аванс за свою продукцію, яку ще не відвантажило. Гроші є, але доходу (відповідно й прибутку) немає, бо дохід можна визнати в момент відвантаження продукції. Крім того, сума отриманих грошей не рівна прибутку. Більше того, якщо продукція продається за ціною нижче собівартості, то може бути навіть збиток.

Ключовий принцип бухобліку — Принцип нарахування

Розрахунок фінансового результату тримається на двох правилах:

Момент визнання

1

Доходи й витрати відображаються в обліку в момент їх виникнення, незалежно від дати отримання або сплати грошей.

Принцип відповідності

2

Для визначення результату доходи звітного періоду порівнюються з витратами, які були понесені безпосередньо для отримання цих доходів.

Приклад: Передплата оренди цеху на рік уперед у грудні 2026 року не вплине на витрати 2026 року. Ця сума буде списуватися на витрати поступово протягом 2027 року, коли цех виготовлятиме продукцію.

Система рахунків для обліку фінрезультатів

Для обліку формування фінансового результату підприємств використовується ціла система бухгалтерських рахунків:

Клас 7 — Доходи

Рахунки класу 7 для обліку доходів підприємства.

Клас 9 — Витрати

Рахунки класу 9 для обліку витрат підприємства.

Рахунок 23 та 91

Витрати на виробництво (рахунок 23) та загальновиробничі витрати (рахунок 91). Їх слід розглядати окремо, оскільки залишки за ними, на відміну від інших рахунків доходів і витрат, відносяться на субрахунок 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», а не рахунок 79 «Фінансові результати».

Рахунок 79

Рахунок 79 та його субрахунки для обліку фінансового результату.

- Також підприємства можуть у цій системі використовувати ще й рахунки класу 8 для обліку витрат за елементами. Однак переважна більшість підприємств цього не робить, адже цей клас рахунків, по-перше, не обов'язковий, по-друге, без нього цілком можна обійтися.

Рахунок 79 «Фінансові результати»

Для узагальнення інформації використовується рахунок 79 «Фінансові результати» та його субрахунки:

791 «Облік результатів операційної діяльності»

Доходи від реалізації, собівартість, адміністративні витрати, витрати на збут, курсові різниці по операційній діяльності.

792 «Облік результатів фінансових операцій»

Фінансові витрати (відсотки за кредитами, лізингом) та фінансові доходи (відсотки за наданими позиками/лізингом). У звичайних підприємств цей результат переважно від'ємний.

793 «Облік результатів іншої діяльності»

Списання необоротних активів, безоплатно одержані активи, страхові відшкодування тощо.

Бухгалтерське правило просте: наприкінці звітного періоду рахунки класів 7 (Доходи) та 9 (Витрати) закриваються на рахунок 79.

Фінансовий результат = Оборот за Кредитом 79 (Доходи) – Оборот за Дебетом 79 (Витрати)

Дебет (Дт)

Списуються ВИТРАТИ (з рахунків класу 9)

Кредит (Кт)

Списуються ДОХОДИ (з рахунків класу 7)

Рахунки 23 "Виробництво" та 91 "Загальновиробничі витрати" закриваються попередньо на собівартість (рахунок 90), а не напряду на 79.

Приклад

Виробництво

Списано сировину (40 000 грн), нараховано зп робітникам та ЄСВ (61 000 грн), амортизацію обладнання (1 000 грн). Сформовано собівартість готової продукції на рахунку 26: **102 000 грн.**

Управління

Нараховано адмінвитрати (зп директора, ЄСВ, амортизація авто) = **25 000 грн.**

Реалізація

Продано товар за 192 000 грн (у т.ч. ПДВ — 32 000 грн).
Чистий дохід (рахунок 701) = **160 000 грн.** Списано собівартість реалізованого товару (рахунок 901) = **102 000 грн.**

Визначення фінансового результату на рахунку 791

Дохід (Кт 791) = 160 000 грн. Витрати (Дт 791) = 102 000 грн + 25 000 грн = 127 000 грн.

Фінрезультат до оподаткування = **33 000 грн (прибуток).**

Розрахунок податку на прибуток

Нараховано податок $33\,000 \cdot 18\% = 5\,940$ грн
(Проводка: Дт 981 — Кт 641).

Списано витрати з податку на фінрезультат:
Дт 791 — Кт 981.

Остаточний чистий прибуток періоду

$160\,000 - 102\,000 - 25\,000 - 5\,940 = 27\,060$ грн

Фінальна проводка року

Перенесення чистого прибутку на нерозподілений прибуток у Баланс:
Дт 791 — Кт 441 на суму 27 060 грн.

Складові фінансового результату у звітності

У Звіті про фінансові результати (Форма № 2) показники розраховуються поетапно:

Компонент	Як визначається
Чистий дохід	Виручка – ПДВ – Акциз
Валовий прибуток (збиток)	Чистий дохід – Собівартість реалізації
Результат від операційної діяльності	Валовий результат + Інші операційні доходи – Адмінвитрати – Витрати на збут – Інші операційні витрати
Результат до оподаткування (ФР)	Операційний результат +/- Фінансові та Інші доходи/витрати
Чистий прибуток (збиток)	ФР до оподаткування – Податок на прибуток

Відображення фінансового результату у звітах

1 Звіт про фінансові результати (Форма № 2)

Демонструє динаміку — як саме формувався результат (доходи та витрати за елементами) за звітний період.

2 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Демонструє статичний накопичений підсумок усього часу діяльності підприємства у складі власного капіталу (рядок «Нерозподілений прибуток» або «Непокритий збиток»).

3 Податкова декларація з податку на прибуток

Бухгалтерський фінрезультат є базою для обчислення податку.

❗ Важливо: У фінансовій звітності від'ємне значення (збиток) завжди наводиться у **дужках ()**, а не зі знаком мінус «-».

Річна фінансова звітність

Підготовку і подання річної фінансової звітності регулюють, зокрема, Закон України від 16.07.1999 №996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон №966) та Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабміну від 28.02.2000 №419 (далі – Порядок №419).

Склад фінзвітності залежить від категорії підприємства

Склад фінансової звітності

Комплект фінзвітності	Який склад комплекту	Хто подає
Повний	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баланс (звіт про фінансовий стан) (форма №1); 2. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (форма №2); 3. Звіт про рух грошових коштів (форма №3); 4. Звіт про власний капітал (форма №4); 5. Примітки до річної фінансової звітності (форма №5)	Всі, хто не має права подавати малу або скорочену фінзвітність за формами 1-м, 2-м та 1-мс, 2-мс
Скорочений	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баланс (форма №1-м); 2. Звіт про фінансові результати (форма №2-м)	Малі підприємства та іноземні представництва
Скорочений	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баланс (форма №1-мс); 2. Звіт про фінансові результати (форма №2-мс)	Мікропідприємства, непідприємницькі товариства

⚠ Важливо! При визначенні форми фінзвітності за 2026 рік треба орієнтуватися на показники **станом на 31 грудня 2025 року**. Щонайменше **два з трьох** показників мають відповідати певній категорії. До того ж показників одного року недостатньо – для аналізу **потрібні дані за 2 попередні роки**. Бо лише якщо підприємство однієї з наведених категорій за показниками річної фінансової звітності **протягом двох років поспіль не відповідає** наведеним критеріям, воно відноситься до відповідної категорії підприємств.

Кому та коли подати

Види підприємств	Куди подають	Коли подають
Підприємства, які належать до мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницькі товариства крім тих, що зобов'язані скласти фінансову звітність за МСФЗ	Всім органам, зазначеним у пункті 2 Порядку №419, крім органів Казначейства, подають річну фінзвітність	Не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним роком
Підприємства, які відповідно до Закону №996 зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність	Органам Держстату та ДПС подають звіт про фінансовий стан подають (баланс) і звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), крім консолідованої фінансової звітності	Не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним роком
Підприємства, які звітують за МСФЗ	Подають до центру збору фінансової звітності («Система фінансової звітності») річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність, складені на основі таксономії фінансової звітності, разом з відповідними аудиторськими звітами (якщо обов'язковий аудит фінансової звітності проводився на вимогу законодавства)	Не пізніше строків, передбачених Законом №996 для оприлюднення річної фінансової звітності
Підприємства, які відповідно до Закону №996 належать до середніх підприємств	Подають органам, зазначеним у пункті 2 Порядку №419 (крім органів Казначейства) річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність	Не пізніше 1 червня року, що настає за звітним роком

Хто і коли має оприлюднити фінзвітність

Види підприємств	Коли оприлюднити	Де оприлюднити
Підприємства, що становлять суспільний інтерес* (крім великих підприємств, які не є емітентами цінних паперів), публічні акціонерні товариства , суб'єкти природних монополій на загальнодержавному ринку та суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях	Не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом	На своїй веб-сторінці або своєму веб-сайті (у повному обсязі)
Великі підприємства , які не є емітентами цінних паперів, середні підприємства , інші фінансові установи , що належать до мікропідприємств та малих підприємств	Не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом	На своїй веб-сторінці або своєму веб-сайті (у повному обсязі)

❗ Підприємства, що **становлять суспільний інтерес**, – це підприємства – **емітенти цінних паперів**, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку капіталу або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та **підприємства, які належать до великих підприємств**.

Оприлюднити річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність треба разом з:

1. відповідними аудиторськими звітами;
2. звітом про управління;
3. консолідованим звітом про управління;
4. звітом про платежі на користь держави;
5. консолідованим звітом про платежі на користь держави на своїй веб-сторінці або своєму веб-сайті (у повному обсязі).

Які воєнні особливості

Де опинилися

Перед складанням річної фінансової звітності обов'язково треба провести інвентаризацію активів та зобов'язань підприємства. Але якщо підприємство не має доступу до майна, то у річній фінансовій звітності інформацію про активи, до яких неможливо забезпечити безпечний та безперешкодний доступ, та зобов'язання і власний капітал, які не можуть бути документально підтверджені у зв'язку з відсутністю доступу до відповідних первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, відображати потрібно за даними бухгалтерського обліку (п. 12 Порядку №419).

Вплив фінансового результату на оподаткування

Бухгалтерський фінансовий результат (ФР) безпосередньо впливає на податки:

Малодоходники (≤ 40 млн грн/рік)

Об'єкт оподаткування = (ФР – накопичені збитки минулих років) $\times 18\%$

Великодоходники (> 40 млн грн/рік)

Об'єкт оподаткування = (ФР – накопичені збитки +/- податкові різниці) $\times 18\%$

Що відбувається з фінансовим результатом далі?

Якщо отримано ПРИБУТОК (Дт 79 — Кт 441)

Збільшує власний капітал підприємства. Напрямки використання:

- Виплата дивідендів власникам (рахунок 671)
- Формування резервного капіталу (рахунок 43)
- Збільшення статутного капіталу (рахунок 401)
- Залишається нерозподіленим

Якщо отримано ЗБИТОК (Дт 442 — Кт 79)

Покривається за рахунок нерозподіленого прибутку минулих років або резервного капіталу. За їх відсутності — накопичується в балансі як непокритий збиток, зменшуючи загальну вартість власного капіталу підприємства.